

Regionų medicina

Mažeikių regioninė ligoninė: valstybė į ligoninių poreikius turi reaguoti lanksčiau

Mažeikių regioninės ligoninės vadovas Sigitas Kaktys teigia: nenorime dažyti dangaus vien žydra spalva. Vietoj to jis kalba apie svarbius lūkesčius, per ilgą laiką susitvenkusius virš sveikatos apsaugos sistemos. Jie būdingi ne tik Mažeikiams – finansinė įtampa didėja ir žūtūt būtinai tvarys sprendimai, kurie neskurdintų regionuose esančių ligoninių bei leistų joms oriai sutikti pacientus.

Sima Kazarian

Iš reformos tikisi trijų dalykų

Mažeikių regioninės ligoninės direktorius Sigitas Kaktys Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) siekį mažinti stacionarinės pagalbos apimtį ir didinti ambulatorinės laiko pagrįstą. „Tai logiška, jei tik mūsų gydymo metodai, dienos chirurgijos ar stebėjimo paslaugos, diagnostika bus pajėgi suteikti kokybiškas paslaugas per trumpesnę laiką. Ambulatorinių paslaugų plėtros poreikį numatėme seniai, todėl daugiau nei prieš porą metų paruošėme investicinį Priėmimo-skubios pagalbos ir konsultacijų skyriaus plėtros planą. Matydami ministerijos planus dėl šių skyrių stiprinimo džiaugiamės ir tikimės finansavimo. Kaip bemažystume, papildomus patalpos svarbu: kieme paslaugų neteisime. Pavyzdžiui, dabar lauke veikia mobilusis postas – treti metai dirbame tokiomis sąlygomis. Tai apvertkina, apgailėtina ir negali testis amžina“, – konstatuoja S.Kaktys.

„**MAŽEIKIŲ REGIONINĖS LIGONINĖS DIREKTORIUS SIGITAS KAKTYS:**
Ko reikia gyventojams? Kokie turime būti? Toks klausimas turėtų jaudinti visus sveikatos priežiūros sektoriaus darbuotojus neiškieriant tų, kurie priima sprendimus dėl sveikatos priežiūros, paslaugų, jų apimčių.

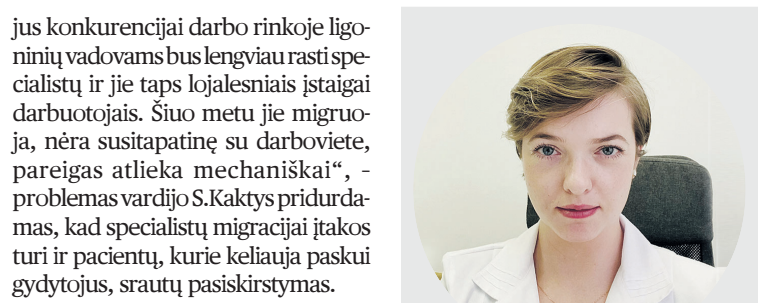
Neatmeta: įstaigos skurs vis labiau

Dar viena atskira tema jis laiko ligoninės santykį su Valstybine ligonių kasa (VLK). „Nekaltinu VLK, tačiau noriu pasakyti, kad įkainiai stipriai atsilekia. Nesitikiu, kad mūsų pokalbis ką nors pakeis, tačiau negalima nepastebėti, kad kainos padidėjo drastiškai ir valstybė turį jai reaguoti lanksčiau. Išlaidos energijai išaugo 17 proc. Tai ne tik Mažeikiams aktualu problema. Matinome paslaugų kaina padvigubėjo. Stengiamės palaikyti

mėnesinės algos padidėjimo jis gali augti tik apie 5 procentus. Kitokių resursų gydymo įstaigos kaip ir neturi. Tai netenkins čia dirbančiųjų. Jei ir kitose įstaigose yra panaši situacija, sveikatos apsaugos sistemos darbuotojų laukia didelis nusivylimas“, – prognozuoja S.Kaktys. Mažeikių regioninėje ligoninėje algos 9 proc. keltos prieš dvejus metus. Vidutinis gydytojų etatinis atlyginimas siekia 1519 eurų, o slaugytojų – 1050 eurų. Norėdami uždirbti daugiau gydytojai dirba papildomai, buči, konsultuoja, todėl įstaigoje jų atlyginimo vidurkis siekia daugiau nei 3000 eurų, o slaugytojų apie 1500 eurų. „Sudėtinga išlaikyti tokio apmokėjimo lygį ir konkurenciją su kitomis gydymo įstaigomis. Tikimės, jog reformos dėka atsilaisvins chirurginio profilio gydytojų, anesteziologų, reanimatologų. Galbūt sustiprė-

„Netiesa, kad vaikų ir suaugusių gydymas toks pat. Reikia didelio pašaukimo būti vaikų ligų gydytojais tiek specifinių žinių, tiek atsėdavimo“, – įsitikinusi internatūrą Vaikų ligų skyriuje atliekanti Beatričė Mickaitė.

„**PRIĖMIMO-SKUBIOS PAGALBOS IR KONSULTACIJŲ SKYRIAUS VEDĖJA ARANTA BŪTAUTAITE-GARALIENĖ:**
-Gali būti geras vedėjas, bet kas iš to, kad neturėsi kam pavesti užduočių. Personalas kartu ir pacientų veidrodė – jei jie parodys geranorišką požiūrį, atsakas visuomet bus tik teigiamas.

skryriuose, tačiau iš esmės atnaujindami Primėmimo-skubios pagalbos ir konsultacijų skyrių planuojame stebėjimo paslaugas perkelti pas save ir įsteigti suaugusiųjų bei vaikų

stebėjimo palatas. Taip pat bus įrengtos dvi izoliacinės patalpos užkrečiamosiomis ligomis sergančioms pacientams. Įrengsime gydytojų konsultantų kabinetus, laukiamąjį, – numatomas pokyčius vadijo A.Butautaitė-Garalienė. Vedėja prisimena pasaulinės pandemijos pradžią. Besilartiničiam COVID-19 protrūkiui skyrių į pradę juo ruošti dar tada, kai Lietuvoje nebuvo registruotas nė vienas koronaviruso atvejis – vasario mėnesį. Jau tuomet numatė, kad gydymo įstaigos laukia dideli iššūkiai. Pašnekovė tikina, kad pandemijos valdymas buvo sėkmingas dėl personalo susitelkimo. „Ypatinę dėmesį noriu atkreipti į slaugytojas, jų padėjęs, sanitaras, valytojas – visą pagalbinį personalą, kuris buvo atraminė kolona, laikiusi didžiulį pandemijos svorį, – dėkojo skyriaus vedėja. – Gali būti geras vedėjas, bet kas iš to, kad neturėsi kam pavesti užduočių. Personalas kartu ir pacientų veidrodė – jei jie parodys geranorišką požiūrį, atsakas visuomet bus tik teigiamas. Norisi, kad tas bendravimas visada būtų pozityvus.“

Sutelkę savonorių bendrumė Mažeikių regioninė ligoninė buvo viena pirmųjų, kuri kovoje su pandemija pasitelkė savonorių. Matant, kad trūksta darbuotojų, direktoriui kilo atviros visuomenei ligoninės idė-

Regionų medicina

I Vidaus ligų skyrių žmonės dažnai atvyksta dėl infarktų, hipertenzijų, aritmijų, tačiau gydytojai pastebi, kad pastaruoju metu itin daug sunkios, užleistos būklės pacientų, tarp jų ir sergančių onkologinėmis ligomis.

ja, o ypatingos užduoties – koordinuoti savonorių veiklą – ėmėsi Vaikų ligų skyriaus vedėja Vilma Želvienė. Padėti ligoniams ir personalui žmonės kviečiami nuo 2020 m. sausio pradžios. Sudarius savonorių sutartis apmokyti pagalbininkai dirbo COVID-19, Priėmimo, Slaugos ir kituose skyriuose. Jie buvo periodiškai testuojami, o atsiradus skėpams, kaip padėkos ženklas jiems buvo suteikta galimybė anksčiau pasiskiepyti. „Šiuo metu ligoninė turi 44 savonorius nuo 16 metų iki pensinio amžiaus, nuo mokinuko iki vėslininuko, – sako V.Želvienė. – Žmonės ak-

„**VAIKŲ LIGŲ SKYRIAUS VEDĖJA VILMA ŽELVIENĖ:**
-Dabar savonoriavimas nėra sustojęs, tačiau apimės: suaugusieji grįžo į darbus, vaikai į mokslius. Tiesa, kai kurie savonoriai ir dabar vakarais atbėga padėti.

tyviai padėjo, ypač tada, kai buvo pati sudėtingiausia situacija. Uždraudus pacientų lankymą, į skyrius reikėjo nešti siuntinius. Turėjome verslininką, kuris praktiškai kiekvieną dieną pusę devynių atvažiuodavo atlikti šią užduotį“, – prisimena vedėja. Tarp savonorių buvo ir jaunuolių, ketinančių ateiti sieti su medicina. „Turėjome tokį šaunų vyrą kūrį Kristupą, kuris tuomet buvo dešimtokas, šešiolinis tuomet. Jis net ir kraujo spūdis, temperatūrą matuodavo – žinoma, su personalo priežiūra, tačiau tikrai daug padėjo. Paskui jį sekė ir kiti vai-

maisiais. „Netiesa, kad vaikų ir suaugusių gydymas toks pat. Reikia didelio pašaukimo būti vaikų ligų gydytojais: tiek specifinių žinių, tiek atsėdavimo“, – įsitikinusi B.Mickaitė, Mažeikiuose dirbsianti iki birželio.

Sunkios būklės ligonių antplūdis

Veikdas keičiantis, dalis medikų tapę neatsiejama ligoninės dalimi. Viena jų – Vidaus ligų skyriaus vedėja Rita Stulginskienė, Mažeikių regioninėje ligoninėje dirbanti nuo 1985 metų. Savo skyrių ji vadina vienu atraminųjų. „Moterys dabar gimdo vidutiniškai du kartus per gyvenimą, o pasikartojančios, lėtinės ligos kamuoja nuolat. Pacientų niekada netrūksta, tik trūksta erdvės ir šiuolaikinius standartus atitinkančių patalpų. Dėl jų trūkumo pandemijos metu teko riboti srautus“, – prisiminė R.Stulginskienė, pirmąją COVID-19 bangą vadinius pažaidimų, palyginti su tuo, ką teko išgyventi per antrąją. Nepaisant apsaugos priemo-

„**VIDAUS LIGŲ SKYRIAUS VEDĖJA RITA STULGINSKIENĖ:**
-Yra daug medikamentų, naujos kartos antikoagulantų, tačiau užbėgti už akių po COVID-19 kylančiai tromboembolijai praktiškai neįmanoma. Ačiū Dievai, šiame amžiuje tai nėra mirtina liga.

niau, viruso išvengti nepavyko nė vienam darbuotojų. Šiuo metu skyriuje daugiausiai pacientų atvykusių su plaučių, kardiovaskulinėmis patologijomis. „Niekur nepabėgsime nuo kovido – po jo daug žmonių sugrįžta su masyviomis tromboembolijomis. Praeina mėnuo, pusantro ir tada ištinke pakartotinės pneumonijos, tromboembolijos. Pastaroji būklė buvo viena retesnė, o dabar tapo kasdienybė, – atskleidė vedėja. – Yra daug medikamentų, naujos kartos antikoagulantų, tačiau užbėgti už akių po COVID-19 kylančiai tromboembolijai praktiškai neįmanoma. Ačiū Dievai, šiame amžiuje tai nėra mirtina liga.“

I Vidaus ligų skyrių žmonės dažnai atvyksta dėl infarktų, hipertenzijų, aritmijų, tačiau gydytoja pastebi, kad pastaruoju metu itin daug sunkių, užleistų būklių pacientų, tarp jų ir sergančių onkologinėmis ligomis. „Jie buvo išgąsdinti, nesikreipė, tad matome skaudžius atvejus, kai serga 40-45 metų žmonės. Iki izolacijos būdavo kitaip. Taigi nuotolinis darbas gerai, bet tik ne mediko profesija. Pacientas turi užėti, jį reikia pa-

kalbinti, apžiūrėti. Dėl nuotolinio gydymo liko daug spragų. Karantino metu atitolo ir artimieji, vengiant kontaktų sumažėjo galimybių sekti vyresnio amžiaus artimųjų savijautą. Jie patys nesugebėdavo užsiregistruoti nuotoliniu būdu, bijojo kreiptis. Po pirmos bangos atveždavo jau nevaikščiančius pacientus“, – apgailestavo R.Stulginskienė.

Ligoninės vadovas S.Kaktys paantrino, kad sutrikusi pirminio lygio priežiūra lėmė sunkių ligonių antplūdį. „Jie vengė kreiptis į šeimos gydytojus, dėl pastarųjų uždarumo, kuris šiek tiek tęsiasi ir dabar. To pasekmė – lėtinės ligos kamuoja nuolat. Pacientų niekada netrūksta, tik trūksta erdvės ir šiuolaikinius standartus atitinkančių patalpų. Dėl jų trūkumo pandemijos metu teko riboti srautus“, – prisiminė R.Stulginskienė, pirmąją COVID-19 bangą vadinius pažaidimų, palyginti su tuo, ką teko išgyventi per antrąją. Nepaisant apsaugos priemo-

Sunkiausias akimirks

Ligoninės direktorius pastebi, kad didžiulį krūvį per pandemiją turėjusio atlaikyti ligoninės susidūrė su klampiu kompensavimo už suteiktą COVID-19 paslaugas mechanizmu: „Atsakomybė buvo mielai deleguota, tačiau atsiskaitymas vyksta lėtai. Finansinis nestabilumas neigiamai veikia gydymo įstaigos paslaugų kokybę. Laiku neatsiskaitčius tiekėjams, jie atsako teikti paslaugas.

„**COVID-19 SKYRIAUS VEDĖJAS DAUMANTAS STRAUKAS:**
-Pats sudėtingiausias buvo pirmasis mėnuo, kai ir patys nelabai žinojome apie šią ligą. Kitas sunkus etapas – kai daug kolegų gydytojų susirgo ir staigiai išaugo darbo krūvis ne tik dėl pacientų kiekio, bet ir gydytojų stokos.

Tuomet iš naujo skelbiamas konkurssas, pasirašomos naujos sutartys, bet jau didesnėmis kainomis. Tokio valstybės aparato nelankstumo neįmanoma nepastebėti.“

COVID-19 ne tik padidino darbo užmokesčio išlaidas dėl priedų, tačiau sukėlė ir kitų problemų. „Teikiau įtraukti daug pagalbinčių darbuotojų, tačiau jų kvalifikacijos stoka trikėdė darbą, reikėjo juos apmokyti, investuoti daugiau laiko, dėl ko iki šiol sunkiai jaučiamės. Tiesa, gyvename lūkesčiu, kad kovidas pritrauks ir šios problemos taps ant-

railės“, – vylėsi Mažeikių regioninės ligoninės vadovas.

Per pandemiją COVID-19 skyriui pradėjo vadovauti vidaus ligų gydytojas Daumantas Straukas. „Pats sudėtingiausias buvo pirmasis mėnuo, kai ir patys nelabai žinojome apie šią ligą. Kitas sunkus etapas – kai daug kolegų gydytojų susirgo ir staigiai išaugo darbo krūvis ne tik dėl pacientų kiekio, bet ir gydytojų stokos. Vieno metu COVID-19 skyriuje buvo 75 luvos ir keturi gydytojai. Vos spėjome bėgėti pirmyn atgal“, – pasakoja D.Straukas. „Pusę dienos skubėdavome pas pacientus, kitą pusę dirbavome organizacinį darbą – per pusdienį susikaučiudavome po 40 skambučiu. Apie kitus darbus užmiršti, viršvalandžių net neskačiuoti: sėdėjome, kiek reikėjo, darėme, ką reikėjo. O kas daugiau padarys?“ – atsako paklaustas, iš kur medikai sėmė pasiaukojimo atsargas. Ir paajuokauja: „Žiūrint retrospektyviai kyla klausimas, kaip išgyvenom.“ Pašnekovu sūnčiausia buvo su dvejetainių pacientais – neigiančiais kovida ir sergančiais itin sunkiai. „Pacientai maldujau: „padėkė dūstu.“ Bet kai išgirsta, kad guldome į COVID-19 skyrių, sako: „nušišnekat“, aiškina, kad šios ligos nėra ir nesutinka gulėti“, – žmonių užsispyrimą atsimena medikas. Sunkiai sergantys pacientai buvo didelis medicininis iššūkis. „Tai paverė, tai pablogė, daug bangavimų, sunkių būklių. Širdies nepakankamumas, diabetas ar, neduok Dieve, gretutinis plaučių ligos... tikrai buvo nelengva laviruoti gydant tokius pacientus. Sėdi, laužai galvą... kartais trise, keturiuose susieiname ir galvoje, ką daryti toliau? Konsultuodavomės su Šiaulių ligoninės infektologu Aidu Kaušu. Esu dėkingas, kad gydytojas niekada neatsisakė padėti. Deja, liūdnu išėičiu neišvengėme. Buvo tikrai sunkus etapas, kai vienu metu miravo po vieną – du – tris žmones per dieną...“ – sunkias akimirks prisiminė D.Straukas.